

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות לו.

עין משפט גב מצוה

א ח מיי פ"ח מהלכות
 יבום הלכה ט'
 ב ח מיי פ"ח שם הלכה
 כה סגן שפון ל טושי"ע
 ג ארבע מיען קסד שפין ג'
 ד ג מיי שם הלכה כ
 טושי"ע שם ספיק ב'
 יא ד מיי פ"ח מהלכות
 נחלות הלכה ה סגן
 עשין ט טושי"ע ח"מ סימן
 רפא ספיק ז':

תוספות ישנים

(א) ועוד דהו"ל לאמרי
 כהניא הא דמין לקמן
 (מא.) לא תחלוץ עד
 שעברו עליה ג' חדשים
 ולפירוש לרי יומן תחלוץ
 בתוך שלשה ומנשא לאחר
 שלשה. ונהי נמי דלקמן
 פריך לה הכי הלא הו"ל
 לאחרי ועוד מתי קאמר
 לתעמך תחלוץ לאחר ג'
 ומנשא וכו' היכי שמי
 להנשא לאחר ג' הא שמה
 נחמה מעבדת מולד פן
 קיימא ואין התלצה כלום
 ומשום ולד לא מפטר דולד
 אינו פוטר עד שאלא לאורי
 העולם:

תום' חד מקמאי

תנן האשה שהלך בעלה
 ליה ובאו ואמרו לה מת
 בעלך הו"ל לא תנשא ולא
 תתייבם עד שתדע שמה
 מעוברת היא צרתה.
 בשלמה מייבם לא ילמא
 מעוברת היא פגע באיסור
 אשת אח דאורייתא אלא
 לא תנשא אמאי בשלמה
 היתה הולדת של קיימא ולד
 אינו פוטר עד שיצא לאורי
 העולם ותחלוץ בתוך ט'
 ותנשא לאחר ט' ואסיקין
 שמה יהיה ולד של קיימא
 נמצאת מצריכה כרוז
 לכהונה. ולפום האי טעמא
 אם היתה גרושה שפסולה
 לכהונה תחלוץ ותנשא
 לאחר ט' חדשים ודוקא
 לכהונה הוא דחיישינן
 לכהון אבל דיעבד לא דהא
 תנן החולץ ליבמתו
 נמצאת מעוברת וילדה
 בזמן הולדתו של קיימא
 הוא מותר בקרובותיה
 והיא מותרת בקרוביו ולא
 פסלה מן הכהונה אמר
 רבא הלכתא כותיה דר"ל
 בהני תלת ואיכא נמי
 אחריני כפ"ק דע"ז בנשא
 ונתן לפני אידיה ר"י אמר
 אסור ר"ל אמר מותר
 ותניא כותיה דר"ל אלא
 באסור [לא] קיימיו אבל
 החולץ למעוברת מאי
 איסורא איכא בחליצה:

בשלמא בתוך ג' חדשים כו'. אין גירסא זו נכונה כדפירש
 גקונטרס ועוד דאי אפשר כלל לדקוק מדלינה
 חוללת מוך ג' לינשא אחר ג' חלילית מעוברת לא שמה חלילה דהא
 ודאי מוך ג' מודה ר' יוחנן דאין חוללת כדתנן היבמה לא תחלוץ
 עד שיהיו לה ג' חדשים וטעמא משום

דאינה עולה לייבום דאפי' יצא אליהו
 ויאמר ללא מיעברא לאו בת ייבום
 היא ולכן אינה עולה לחליצה אבל
 בתוך ט' בת ייבום היא אם יצא
 אליהו ויאמר ללא מיעברא או אפילו
 הפילה לכן דייק שפיר אלא ה"ג
 תחלוץ בתוך ט' ומנשא לאחר ט':
ותנשא אחר ג'. מינה ללא
 מסיק אדעתיה האי ולטעמין דפריך:
ונמצא אתה מצריכה כרוז לכהונה.

ודוקא כשאר נשים ללאו גרושות איירי
 וכן מוקי לה כדנשא צפרק בתרא
 (לקמן קט: ושם) והא דפריך לקמן (דף
 מא:.) גבי והיבמה לא תחלוץ עד שיהא
 לה ג' חדשים ומפטר בגמרא מעיקרא
 טעמא שמה יהא ולד של קיימא ונמצא
 מצריכה כרוז לכהונה מינה חלילה
 גרושה מאי איכא למימר אר"י משום
 דתם צל להשמיענו דין כל הנשים
 שנופלות לייבום ואם היה דין אחר
 לגרושה ה"ל לפרושי אבל הכא לאיירי

אם אירע צו מעשה צאשה שהלך
 בעלה וזרמה למדינת הים איירי שפיר
 דוקא כשאר נשים ללאו גרושות
 ועדיפא מינה צפרק בתרא דמוקי
 היא דהאשה שלום דוקא בגרושה
 דפריך מינה הא היה ליתיה הכא:
הלכתא בר"ש בהני תלת. הא
 דפליגי צפרק ב' חלולין (דף טז: ושם)

גבי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף
 לא חשיב הכא אע"ג דסבירא ליה
 כוותיה צפ' ב' דצומים (דף קז: ושם)
 היינו משום דר"ל משמיה דלוי סבא
 אמרה ומימה ללא חשיב הא דפ"ק
 דמסכת ע"ז (דף קז: ושם) דמניא כותיה
 דר"ל דנשא ונתן מותר כיון דחשיב
 הכא מידי דמניא כותיה ואורי' דמ"מ

התם הלכתא כר' יוחנן דהתם גבי
 הא דתנן ותכ"ל לפניהם אסור
 לאחריהם מותר פריך חכמים היינו
 מ"ק ומשני נשא ונתן איכא צייניהו
 דצפרק קמא דסנהדרין (דף טו: ושם)
 גבי זאז וארי דמניא כותיה דר"ל
 התם פליגי חלוצה דר"א ולא סבירא

להו כוותיה: **משום** ירושה לא
 אמר בא"ב. טעמא (א) מפרש התם
 צמתיתין לפי שהתנה על מה שכתוב
 בתורה ורבי יוחנן פן צרוקא פליג
 צפרק יש נחלוץ (ב"ב קל.) ואמר דאם
 אמר על מי שראוי לירושא דבריו קיימים
 וטעמא מפרש התם משום דכתיב
 ויהי ציום הנחילו את בני התורה
 נמנה רשות לאז להנחיל לכל מי
 שירצה והא דכתיב לא יוכל לצכר היינו

דוקא חלק צכורה אבל חלק פשיטות יכול ורצון ציום הנחילו את
 בניו מוקמי לדרשא אחריני ולא יוכל לצכר איצטרין משום דהורע
 כמו שאין נוטל צראי כצמחוק וס"ד דהורע כמו נמי צהא א"ג
 איצטרין דס"ד כיון דשנאה שנאה צנישויה דיכול לצכר:
 ואמר

דוקא חלק צכורה אבל חלק פשיטות יכול ורצון ציום הנחילו את
 בניו מוקמי לדרשא אחריני ולא יוכל לצכר איצטרין משום דהורע
 כמו שאין נוטל צראי כצמחוק וס"ד דהורע כמו נמי צהא א"ג
 איצטרין דס"ד כיון דשנאה שנאה צנישויה דיכול לצכר:
 ואמר

דכל העולה לייבום כו'. דביאתה פוטרתה: עולה לחליצה. דכתיב
 (דברים כה) אם לא יחפוך האיש לקחת יבמתו (ה) וחלצה וכו': שמה
 יהא הולד של קיימא וביאת מעוברת. בזלד של קיימא לדברי הכל
 לא שמה ציאה דטעמא דרבי יוחנן משום שמה יצא אליהו ויאמר

פכל הואי והכא ליכא למימר הכי
 והולד אין פוטר עד שיאל לאורי
 העולם: הא לא יהא ולד של קיימא.
 דלמפרע בת יבום היא הוה מיפטרע
 צרמה ואין צריך לחזור ולצבול לאחר
 שהפילה: אמר לך ר"ל הכי קסני.
 כלומר לא קמני שמה יהא אלא שמה
 לא יהא. והאי דקמני סיפא ולד אינו
 פוטר כו' דמשמע דבשל קיימא
 מיידי הכי קאמר וכו' הלך אחר רוב
 נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן ונהי
 דביאתה לא פטרה מיהו פטרה משום
 הולד הולד אין פוטר עד שיאל לאורי
 העולם: שהלך צעלה. ואין לו צניס:

לא פנשא. קס"ד אפילו ע"י חלילה
 קאמר ללא תנשא לשוק לעולם:
יהא צרמה. אותה צרמה שהלכה עמו.
 אבל אי שמעה עליה שאינה מעוברת
 תתייבם ולא חיישין שמה נשא צעלה
 אחרת במדינת הים ולהכי תנן היא
 צרמה והכי מפרש צפ' האשה': אלא
לא סהלוך. ומנשא לשוק: אמאי.

אי חלילת מעוברת שמה חלילה תחלוץ
 ממה נפשך דבין צרמה מעוברת ובין
 אינה מעוברת הרי חלילה פוטרתה:
בשלמא סהלוך צכור ג' ומנשא צכור
ג'. שמת: לא. אפשר דליינו ספק דבן
 ג' לראשון או פן ז' לאחרון דלפילו
 נשאת ב' ימים (ט) בתוך ג' חדשים
 וילדה צכור ט' לבעל הראשון אכתי

איכא למימר שמה פן ז' לאחרון הוא
 ואע"פ שאין אלא ו' חדשים וב' ימים
 דקיי"ל (ר"ה דף ק"א.) וילדת לו' יולדת
 למקוטעין ואע"ג דהיא לאו ודאי
 מעוברת דהא דמקמני שמה מעוברת
 צרמה מכלל דאחר זמן מרובה שהלך
 בעלה למדינת הים קמיידי לא פלוג
 בצנן צניסם אלא כולן לריכות להמטין:

(א) **אלא סהלוך צכור ג' ומנשא לאחר**
כו'. וקשה לי היכי מני לאומדי הכי נהי
 נמי דחלילת מעוברת שמה חלילה הני
 מיילי בצנל אבל הכא הא איכא למיחש
 שמה צרמה מעוברת בזלד פן קיימא
 ואין ציאה וחלילה פוטרת פה לדברי
 הכל אלא ולד והולד אין פוטר עד
 שיאל לאורי העולם. ונראה צעני דה"ג

בשלמא תחלוץ בתוך ט' ומנשא בתוך
 ט' לא דהיינו ספק שמה יהא ולד
 צרמה פן קיימא ואין ציאה וחלילה
 פוטרת אלא ולד והולד אין פוטר עד
 שיאל לאורי העולם ו"ג אי פן ט'
 לראשון ופירושו היה צפריס משוברים.
 אלא תחלוץ בתוך ט' ומנשא לאחר ט'

ממה נפשך אי מיעברא צרמה והפילה
 או לאו מעוברת הואי הכי חללה זו
 ואי ולד של קיימא הוה הרי יאל לאורי העולם אלא לאו משום שמה
 מעוברת צרמה הימה בשעת חלילה ואין הולד של קיימא וההיא
 חלילה לא פטרה כר"ל הואיל ואחת מהן מעוברת לא שייכא חלילה
 ההיא שעתא דאמרינן עיין עליו: **ולטעמין.** אי טעמא דלא תחלוץ
 משום ספק מעוברת צרמה בשעת חלילה היא תחלוץ לאחר ט' דהשתא

ודאי לאו מעוברת היא ומנשא ומ"ט קמני עד שדער אפי' לטקו כמה שנים:
 לר"ל דהא דקמני לא תחלוץ בתוך ט' ומנשא לאחר ט' התם טעמא לאו משום ספק יבמה לשוק הוא אלא כדאב"י צר אבין כו': שמה
 יהא ולד. צרמה: פן קיימא. ונמצא חלילתה שלא לצורך וכשרה לכהונה ומה שכתבנו כפסולה לכהונה וזאתה צריך להכריז
 דעו שזו לא פסלתה חלילתה: [א"ל] אב"י מידי לא סהלוך ולא תתייבם קסני. דמדוק מינה סיימתא לר"ל: לא פנשא קסני. ללא תנשא
 לשוק בלא חלילה לקמון ולומר דרמי ילדה לצעלי אע"פ שרוב נשים יולדות אבל אי חללה אפי' בתוך ט' ה"י דמשתריא לאחר ט'
 דביאת מעוברת וחלילתה שמה ציאה וחלילה: על פיו. אחרי דברי פיו ולא צמס ירושה בשתיקה: ריבה לאחד ומיעט לאחד או שהשוו
 לו אם הצכור דבריו קיימים. דלכולן נתן צחיו ואין כאן ירושה ליעול צכורה ולא הפשוטים ליעול צכורה אלא מה שריצה ריבה ומה שמיעט
 מיעט: ואם אמר משום ירושה. פלוני יירש שדה פלוני ופלוני שדה פלוני: לא אמר כלום. שהתנה על מה שכתוב בתורה ומנאו צנל הואיל ולא
 חילק לפשוטים צכורה ולצכור פי שנים: כחללה. מתן שדה פלוני לפלוני וירשנה: כאלמנע. ירשה ומנתן לו וירשה: כצוק. ירשה ומנתן לו:
 לעולם

(א) [נע"ג. ג. וט"ז.] (ב) לקמן
 קט"ו. (ג) [לקמן קט"ו.]
 (ד) צ"ל אבין. (ה) צ"ל אבין.
 (ו) [לקמן מא:.] (ז) צ"ב
 קט"ו: חלוץ טו. (ח) ונ"י
 חוס' שנת ע': סוף ד"ה
 נרע לו. (ט) צ"ב קט"ו:
 (י) [לקמן קט"ו.] (יא) ונ"י
 חוס' צ"מ מת. ד"ה נמנה
 וכו' ומוס' ע"ז ע"א.
 ובמורה נ"י: ד"ה רב אבין.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עולה
 לחליצה וכו' לקחת יבמתו
 ועלתה וגו' הא חפץ
 מייבם הס"ד: (ב) לא היה
 אפשר וכו' ב' ימים בסוף
 ג' חדשים: (ג) תוב' ד"ה
 משום וכו' טעמא דמתני'
 מפרש התם לפי:

מוסף רש"י

דכל העולה ליבום
 ליקח יבום עולה
 לחליצה. ליקח חלילה
 (וע"ל ג.) וכל שאינה
 עולה. לבת דין ליבום.
 שאינה זקוקה להתייבם
 (לקמן מ"ד.) אינה עולה.
 השערה לפני הדין
 לחליצה (לקמן מ"א.)
 האשה שהלך בעלה
 כו' לא תנשא. האיל
 ונלא ניס יאל צעלה. ומה
 תתייבם. שמה ילדה ורמה
 (לקמן ע"ב.) אתה
 מצריכה כרוז לכהונה.
 להכריז שלא יהיה חלילה
 ומותרת לכהונה (לקמן
 קט"ו.) המחלק בסביו על
 פיו. דלוחט סביב מעל
 אינה לריכה קנין ולא שטר
 ולא משיכה אלא כדבור פיו
 בעלמא וכגון שמתה
 מתמת מינה (ר"ב ב"ב
 קט"ו.) ריבה לאחד. מן
 לו צמתנה ספליס או
 שהשוה להן צכור בשלש
 מתנה (שם.) דבריו
 קיימין. שיש כח שהרי
 לית ממונו צמתנה לכל מי
 שילח ואין כאן מתנה על
 מה שכתוב בתורה. שיהי
 לא נשאר לו אחר מתנתו
 כלום להוריש לבניו בתורת
 ירושה שיטלו הפשוטים
 צכורה והצכור פי שנים
 (שם.) ואם אמר שמה
 ירושה. אם ריבה לאחד
 ומיעט לאחד בלשון ירושה,
 שמה פלוני בני יירש אותי
 שדה בית כור ופלוני בני
 יירש שדה לך ועל בני
 צכורא אמר פלוני בני יירש
 שדה פלוני ופלוני בני יירש
 שדה פלוני. הגדול כול
 חכרו. לא אמר שמה
 דמתנה על מה שכתוב
 בתורה. שאינו יכול לעשותו
 יורש אלא כמשפט התבוא
 (שם.) כתב כו' משום
 מתנה דבריו קיימין.
 דכיון דלכא לשון מתנה
 כדהו מהני ליה. דלף לשון
 ירושה קונה (שם.)